

KONFEKSİYON ve ÇORAP SEKTÖRLERİ AÇISINDAN SURIYE

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER GENEL VE SEKTÖREL BİLGİLER

İTKİB GENEL SEKRETERLİĞİ
AR & GE ve MEVZUAT ŞUBESİ
ARALIK 2010

I. SURIYE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Giriş

Akdeniz'in kuzeydoğusunda yer alan Suriye, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının kesiştiği bir bölgede bulunmaktadır. Coğrafi konumun da etkisiyle Suriye'de beş farklı iklim bölgesi bulunmaktadır. Ülkenin kuzeyindeki Akdeniz'e açılan kıyı düzlüklerinde yağışlı ve ılıman kışlar ile sıcak ve nemli yazlar yaşanmaktadır. Daha içteki kısımlar ise Halep'ten Homs'a kadar çorak düzlüklerden oluşmaktadır.

Doğudaki alanlar ve Türkiye ile sınır bölgeleri Türkiye'nin yüksek kesimlerinden yağış almakta olup, bu bölgelerde buğday üretimi yaygındır. Güneyde sert yazların ve kuru kışların yaşandığı çöllere rastlanmakta; Şam ve çevresinde ise Lübnan sınırı boyunca uzanan dağlar ve Golan yükseklikleri bulunmaktadır. Bu alanlarda kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise kuru ve sıcak geçmektedir. Fırat Nehri Türkiye'den doğmakta, Suriye'nin ortasından geçmekte ve daha sonra Kuzey Irak'a doğru akmaktadır.

Orta Doğu'da yer alan ve Akdeniz'e kıyısı olan Suriye; Türkiye (822 km), Irak (605 km), Ürdün (375 km), Lübnan (375 km) ve İsrail (76 km) ile sınıra sahiptir. Yarı kurak arazilere ve çöllere kaplı düzlüklerden oluşan Suriye topraklarının % 24,8'i ekilebilir araziler, % 4,47'si düzenli hasat sağlanan alanlardır.

Suriye idari bakımdan 14 bölgeye (muhafazat) ayrılmıştır: Haseki, Lazkiye, Al Qunaytirah, Ar Raqqah, As Suwayda', Dar'a, Dayr az Zawr, Dimashq, Halep, Hama, Homs, İdlib, Şam ve Tartus. Sermaye birikimi daha çok Şam'da yoğunlaşırken; fonlar buradan 14 eyalete, bu eyaletlerden de belediyelere dağıtılmaktadır.

Ülkenin en gelişmiş altı önemli şehri olan Şam, Halep, Lazkiye, Homs, Hama ve Tartus özerkliğe sahiptir ve yerel kalkınma ihtiyaçları için yerel fonlar yaratabilmektedir.

Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

Suriye, 22 milyonu aşan nüfusu ve 18 milyar doları aşan dış ticaret hacmi ile Ortadoğu'da önemli bir ticari güç ve önde gelen ülkelerden biridir. Aşağıda verilen temel ekonomik göstergeler, Suriye ekonomisinin profilini ortaya koymaktadır.

Resmi Adı	Suriye Arap Cumhuriyeti
Başkenti	Şam
Büyük Kentler	Şam, Halep, Hama, Lazkiye
Yüzölçümü	185.180 km²
Nüfus	23 milyon (2010 tahmini)
Nüfus Artış Hızı	% 2 (2010 tahmini)
Ortalama Yaşam Süresi	Erkek 72,1 (2009) Kadın 77,0 (2009)
Nüfus Yapısı	0-14 yaş: % 36,4 15-64 yaş: % 59,9 64 ve üstü: % 3,7
Para Birimi	Suriye Lirası
GSYİH Büyüme Hızı	% 1,9 (2009 tahmini)
Kişi Başına Milli Gelir	\$ 4.555 (2009 tahmini)
Enflasyon Oranı	% 3.8 (2009)
İhracat	5 \$ milyar (F.O.B.) (2009)
İthalat	13,1 \$ milyar (F.O.B.) (2009)
Başlıca İhracat Ürünleri	Ham petrol ve petrol ürünleri, çeşitli maden ve mineraller, tarım ürünleri, pamuk, tekstil, konfeksiyon, canlı koyun.
Başlıca İthalat Ürünleri	Petrol mamulleri, makine ve aksamı, taşıt araçları, demir-çelik, plastik, çimento.
Başlıca İhracat Yapılan Ülkeler	Irak, Lübnan, Almanya, Mısır, S. Arabistan.
Başlıca İthalat Yapılan Ülkeler	S. Arabistan, Çin, Türkiye, Mısır, BAE.

Nüfus Yapısı

Suriye nüfusu son 25 yılda ikiye katlanmış; yarım milyon Filistinli'nin ve 1–1,4 milyon Iraklı'nın da Suriye'ye sığınmasıyla nüfus daha da artmıştır. Nüfus artış hızının son 5 yılda yıllık ortalama % 2,7 düzeyinde seyretmiş olması, ülkenin altyapısı ve kaynakları üzerinde devamlı bir baskı oluşturmaktadır. Nitekim ülke nüfusunun % 11,9'unun yoksulluk sınırının altında yaşadığı tahmin edilmektedir.

2009 yılı tahmini verilerine göre 23 milyon nüfusa sahip olan Suriye'nin toplam nüfusunun 2012 yılında 23,5 milyona ulaşması öngörülmektedir. 2010 yılı için nüfus artış hızı % 2 olarak tahmin edilmekte olup, yaş ortalaması 21,7'dir. Nüfusun % 36,4'ü 0–14 yaş arasında, % 59,9'u 15–64 yaş arasında ve % 3,7'si 65 yaş ve üstüdür.

Doğal Kaynaklar

Suriye'nin başlıca doğal kaynakları; petrol, fosfat, krom, manganez, asfalt, demir cevheri, kaya tuzu, mermer ve alçı taşıdır. Ülkenin başlıca tarım ve hayvancılık ürünleri; buğday, arpa, pamuk, mercimek, nohut, zeytin, şeker pancarı; sığır, koyun, yumurta ve süttür.

Suriye sanayisi; petrol, tekstil, gıda işleme, içecek, tütün, fosfat işleme, çimento ve oto montaj sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Fırat Nehri ülkenin sulama ihtiyacının büyük kısmını karşılamaktadır. Ancak kanalizasyon atıkları ve petrol işleme tesislerinin atıkları nedeniyle oluşan kirlilik, bu imkanı günden güne azaltmaktadır. Ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, kuraklık, erozyon ve çölleşme ise diğer başlıca çevre sorunlarıdır.

Ekonomi

Merkezi planlı bir ekonomik sisteme göre yönetilen ve 2000 yılından itibaren serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecine giren Suriye'nin temel gelir kaynakları petrol, dış yardımlar, yurt dışında çalışan Suriyeli işçilerin döviz gelirleri ve tarımdır. Petrol ihracatı, toplam ihracat gelirlerinin üçte ikisini ve bütçe gelirlerinin yarısını oluşturmaktadır. Petrol dışı sanayi üretimi kimyasallar, kauçuk, plastik, tekstil, deri sanayi ve gıda üretimi alanlarında yoğunlaşmaktadır. Hizmetler sektörü içinde özellikle turizm, hızlı bir gelişim sergilemektedir. Ülkedeki büyük sanayi şirketlerinin çoğu devlet tarafından işletilmektedir.

Başlıca ticaret merkezleri Şam, Halep, Lazkiye, Tartus, Deir al-Zour ve Homs; petrol sanayinin merkezi ise Deir al-Zour çevresi ile Halep ve Banyas'taki rafinerilerdir. Tekstil ve seramik gibi hafif sanayi üretiminin ve gıda işleme tesislerinin çoğu, tarım alanlarına yakın olan Şam, Halep ve Homs'ta bulunmaktadır. Ülkenin iki büyük liman şehri olan Lazkiye ve Tartus

uluslararası ticaretin merkezi iken, kuzeydeki Banyas'tan petrol ihracatı yapılmaktadır. Ülkenin doğusu daha az gelişmiş olmasına rağmen, Haseki şehri tarımsal faaliyetlerin yoğunluğu nedeniyle komşu illerden göç almaktadır. Deir al-Zour ve Palmira, yeni petrol ve doğal gaz alanları bulunması ile son yıllarda hızla büyüyen şehirlerdir.

Büyük kısmı iç piyasada tüketilen tarımsal ürünlerin çoğu Şam'ın kuzeyinde üretilmektedir. Hükümetin pamuk ve tahıl piyasalarına müdahaleleri devam ettiğinden, tarımda özel sektör faaliyetleri, daha az stratejik önem arz eden meyve üretimi gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Kamu sektörünün ekonomideki ağırlığını azaltmak, özel sektörün gelişimini, yabancı sermayeyi ve rekabeti teşvik etmek amacıyla son yıllarda gerçekleştirilen ekonomik reformların olumlu etkileri hissedilmeye başlanmış olup; petrol, finans, çimento ve enerji gibi sektörlerde özel sektörün katkısı artmaktadır. Hükümet, petrol üretiminde uzun vadede yaşanması beklenen düşüşlerin etkisini bertaraf etmek için, orta vadede döviz gelirlerini artırmaya yönelik olarak hizmetler sektörünün -özellikle de turizm sektörünün- geliştirilmesine ağırlık vermektedir.

Dış Ticaret Politikası

Suriye'nin dış ticaret politikası son yıllarda ithal ikamesine dayanmaktadır. Reform çalışmalarına rağmen ağır gümrük düzenlemeleri ve bankacılık sektörünün gelişmemiş olması gibi nedenlerle ihracattaki büyüme sınırlıdır. İmalat sektöründe çeşitlilik sağlanmakla birlikte, birçok ürün hala gelişen piyasaların benzer ihraç ürünlerinin kalitesiyle rekabet edememektedir.

1990 öncesinde Varşova Paktı üyeleri ile yakın ilişkileri olan ve daha çok tarım ürünleri ihraç eden bir ülke olarak bilinen Suriye'nin dış ticaretinin bileşenleri, gidişatı ve değerleri Sovyetler Birliği'nin dağılması ve ülkede petrol sektörünün gelişmeye başlaması ile büyük bir dönüşüme uğramıştır. Artan petrol ihracatı, ülkenin dış ticaretine olumlu yönde bir katkı yapmış olsa da; bir yandan da ülkeyi değişken uluslararası petrol piyasalarına ve çabuk tükenen bir gelir kaynağına bağımlı olma riskiyle karşı karşıya bırakmıştır. Ülkede petrol üretiminin düşmeye başlaması ile birlikte petrol ithalatı, özel sektöre yönelik döviz kontrollerinin kaldırılması ile de petrol dışı ithalat artmıştır.

Suriye, Ekim 2001'de Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelik için başvuruda bulunmuştur. Orta Doğu ülkeleriyle bağlantıda kilit konumda olan Suriye, komşuları ve bölgedeki diğer İslam ülkeleriyle yakın işbirliği içerisinde. 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren Arap Ülkeleri Serbest Ticaret Anlaşması'na (GAFTA) taraf olan Suriye'nin 17 Arap ülkesi ile Serbest Ticaret Anlaşmaları, Ermenistan ve Güney Kıbrıs ile Tercihli Ticaret Anlaşmaları, AB ile Ortaklık Anlaşması (19 Ekim 2004 tarihinde imzalanmıştır) mevcuttur. Söz

konusu Ortaklık Anlaşması, tarım ürünlerine uygulanan gümrük tarifelerinin ve ticaretteki teknik engellerin kaldırılması, fikri mülkiyet haklarının korunması ve ticaretteki anlaşmazlıkların çözüm yöntemleri ile ilgili taahhütler içermektedir.

Suriye'nin ithalat politikası; hammadde, yedek parça, makine ve ekipman, tıbbi/laboratuvar cihazları, mühendislik cihazları ve bilimsel cihazların ithalatının serbest bırakılması, yerli üretimi bulunmayan gıda maddeleri ile tarımsal ürünlerin ithalatına izin verilmesi, yerli üretimi bulunan maddelerin ithalatının en aza indirilmesi, yüksek gümrük vergileri ile lüks maddelerin ithalatının kısılması ve ithalatın büyük bir bölümünün ihracat gelirleriyle finanse edilmesine dayanmaktadır.

Türkiye İle İmzalanan Serbest Ticaret Anlaşması

Türkiye ile Suriye arasında imzalanan ve 1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe giren Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması kapsamında, sanayi ürünleri ile seçilmiş bir kısım tarım ürününde pazara giriş kolaylıkları sağlanmaktadır. Bu çerçevede ülkemiz, Suriye menşeli sanayi ürünlerinin Türkiye'ye ithalinde uyguladığı gümrük vergilerini Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte kaldırmıştır. Suriye tarafı ise, Türkiye menşeli sanayi ürünlerinin Suriye'ye ithalinde uygulanmakta olan gümrük vergilerini, bir kısım ürünler için Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte, farklı gruplara bölünmüş diğer ürünler için ise 3–12 yıl arasında değişen indirim takvimi kapsamında tedricen sıfırlayacaktır.

Buna göre, çorap ürünlerinin de içinde bulunduğu **hazırgiyim ve konfeksiyon ürünlerinde Türkiye'ye tercihli olarak %35 düzeyinde gümrük vergisi devam etmekte olup bu oran 2011 yılında %31'e inecek 2019 yılında ise sıfırlanacaktır.** Anlaşma metnine ve eklerine Dış Ticaret Müsteşarlığı web sitesinden (www.dtm.gov.tr) ulaşılabilmektedir.

Suriye'de İthalat Prosedürleri

Suriye Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı, ithalat kısıtlamaları ve ithalat izinlerinden sorumlu kurumdur. Suriye'ye narkotik ürünler, silah, İsrail malları, mücevherat ve bazı tarım ürünlerinin (buğday, pamuk ve şeker pancarı tohumu gibi) ithalatı yasaktır. Tütün, tuz ve buğday gibi bazı ürünlerin ithalatı, devletin ya da devlet tarafından görevlendirilmiş özel kuruluşların tekelindedir.

Akreditif açılması işlemlerinden ve ithalat-ihracat bedellerinin transferinden ise Suriye Ticaret Bankası sorumludur.

Öte yandan, Suriye'nin ithalat rejiminde 1 Eylül 2010 tarihi itibarıyla önemli değişikliklere gittiği bildirilmektedir. Alınan bilgiye göre aralarında tekstil, hazırgiyim ve halı ürünlerinin de bulunduğu 10 farklı ürün grubunun ithalatında "ürün uygunluk değerlendirmesi ve fiyat menşe teyidi" (product

conformity assessment and verification of price and origin) isimli bir uygulamaya geçildiği ifade edilmektedir. Söz konusu uygulamanın, Suriye gümrük idaresi adına "Bureau Veritas" ve "SGS" isimli uluslararası gözetim firmaları tarafından yürütüleceği öğrenilmiştir.

Edinilen bilgilere göre Suriye gümrük idaresi, belli ürün gruplarında Suriye'ye yapılacak olan ithalatları yükleme öncesi kontrol ve bilgilerin doğruluğunun teyidi amacıyla "Bureau Veritas" ve "SGS" isimli uluslararası gözetim firmalarını yetkilendirmiş olup, iki kuruluşun da çalışma sistemi ve prosedürü benzerlik göstermektedir.

Her iki kuruluşun çalışma sisteminde de Suriye'ye ihracat yapmak isteyen firmalar aşağıdaki yolu izleyecektir:

- 1- Request for verification (Doğrulama için başvuru): İhracatçı firma proforma fatura/nihai fatura/akreditif belgelerinin yanı sıra üretim sertifikaları, test raporları, ISO, HACCP gibi güvence belgeleri ve menşe bilgisi içeren belgelerle ilk başvuruyu yapar. Bu aşamada ihracatçı firma belirli bir başvuru ücreti ödemek zorundadır.
- 2- Bureau Veritas / SGS yukarıdaki belgelerin doğruluğunu kontrol ve teyit eder, gerekirse numuneler alınarak teste gönderilir.
- 3- Değerlendirme ve gerekirse fiziksel kontrol yapılır.
- 4- Belgelerin ve yükleme bilgilerinin teyidi sonucunda Bureau Veritas ve SGS tarafından Validation Opinion Report (VOR) - fiyat ve menşe bilgisi teyit belgesi- ile Certificate of Conformity (COC) –ürünün standartlara uygun olduğu belgesi- verilir. İlgili ihracat ile ilgili olarak ibraz edilen bilgi ve belgelerde yanlış bilgi ve tutarsızlık tespit edilirse, Non-conformity report –bilgi ve belgelerde yanlış bilgi ve tutarsızlık belgesi- verilir.

Suriye'ye ithalatta gerekli belgeler; konşimento, ticari fatura, paketleme listesi, menşe şahadetnamesi (tarım ürünlerinde Konsolosluk onayı) ve Türkiye ile Suriye arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması kapsamındaki ürünler için EUR 1 Belgesi'dir. Ayrıca gıda ürünleri ithalatında sağlık kontrolü, bitkisel/hayvansal ürünler için Karantina Belgesi gereklidir. Gıda ürünlerinin etiketlerinde üretim ve son kullanma tarihi bulunmalıdır. Suriye'ye ilk kez ithal edilecek ilaç ve tıbbi ürünler ile ilgili olarak menşe ülkedeki yetkili kurum tarafından ihracat belgesi alınması gerekmektedir. Gözetim belgesi ile ilgili uygulamalar sıklıkla değişmektedir. Gözetim belgesi ve ürün standartları ile ilgili olarak Suriye Standartlar ve Metroloji Kurumu'na başvurulmalıdır.

Pazar Bilgileri ve Dağıtım Kanalları

Suriye’de dağıtım zinciri; sırayla üretici, toptancı/yarı toptancı, perakendeci ve tüketicilerden oluşmakta olup; toptancılar reklam ve pazarlama faaliyetinde bulunamadıklarından ve üreticilere zor şartlar öne sürdüklerinden dolayı üreticiler toptancıları aradan çıkararak doğrudan perakendeciye ulaşmayı ya da kendi bünyelerinde pazarlama bölümleri kurmayı tercih etmektedirler. Sayısı gün geçtikçe artan distribütörlük firmaları, acenteliğini aldıkları malların tanıtımını ve piyasaya sürümünü de gerçekleştirmektedir.

Suriye pazarında kişisel ilişkilerin ve bağlantıların büyük önemi olup; özellikle pazara yeni giren şirketlerin müşterilerle ilişkilerin düzenlenmesi, ihalelerin takibi, ürünlerin tanıtımı için yerel bir temsilcilik ya da acenta ile çalışmaları ve Suriyeli temsilciye satış ya da pazarlamada hedef koymaları tavsiye edilmektedir.

Suriye’de ücretli çalışanların % 51,9’u kamuda, % 47’si özel sektörde çalışmaktadır. Kamu çalışanlarının ücretlerine son yıllarda yapılan zamların da etkisiyle kamuda ücretlerin daha yüksek olduğu görülmektedir. Suriyeli tüketiciler fiyatlara karşı çok duyarlı olup, lüks mallara talep düşüktür. Türk malları bu pazarda hem kaliteli hem de uygun fiyatlı olduğu için rağbet görmektedir. Suriye’ye gönderilen mallarda menşe ülkenin açıkça görünür şekilde yazılması ya da işaretlenmesi gereklidir. Gıda ve süt ürünleri için etiketlerin Arapça dilinde ya da iki dilde hazırlanması ve üreticinin ismi, içerik, üretim ve son kullanma tarihi gibi bilgilerin bulunması gerekmektedir. Diğer ürünler için böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır ancak iç pazarda rekabet avantajı elde etmek için etiketlerin hem İngilizce hem de Arapça dillerinde hazırlanması faydalıdır.

Birtakım gıda ürünleri, tıbbi malzemeler ve ilaçlar, özel etiket uygulamasına tabidir. Dış konteynerlerde alıcının ve limanın işareti ya da ismi yer almalıdır. İlaçların etiketlerinde parti numarası bulunması zorunludur. Bazı kimyasal maddeler için analiz belgesi alınması gerekebilir.

Ambalaj malzemeleri ile ilgili bir kısıtlama bulunmazken, ürünlerin niteliklerine, taşıma ve depolama şekline, hava şartlarına uygun ve güvenli bir şekilde paketlenmesi önerilmektedir.

Değerlendirme

Son dönemde gerçekleştirdiği ekonomik reformlarla büyük ilerleme kaydeden Suriye’de, petrole bağımlılığın azaltılması, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, ülkeye daha fazla yabancı yatırımın çekilmesi ve ekonominin dışa açıklık oranının artması ile birlikte ilerleyen yıllarda ekonomik büyümenin

daha da hız kazanacağı ve Suriye'nin daha da cazip bir pazar haline geleceği tahmin edilmektedir. Türkiye ile Suriye arasındaki tarihi, kültürel ve coğrafi yakınlık, Türk mallarının Avrupa malları ile aynı kaliteyi daha ucuza sağlaması, 1 Ocak 2007'de yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması'nın getirdiği gümrük vergisi avantajı ile birlikte Türkiye'nin Suriye'ye ihracatında önemli artışlar kaydedilmektedir. İki ülke arasındaki ticarete konu olan ürünlerin çeşitliliği de artmaktadır. Birbirlerine rakip gibi görünen tarım ve tekstil gibi sektörlerde dahi iki ülke ekonomisinin birbirini tamamlayıcı yönleri ağırlıktadır. Türkiye'nin Arap Dünyası ve Orta Doğu'ya ihracatında sınır kapısı konumunda olan Suriye ile ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi sonucunda, bu pazarlardaki etkinliğin artırılması da mümkündür.

Suriye pazarı, son yıllarda uygulanan ekonomik reformların da etkisiyle giderek daha fazla büyümektedir. Suriye'nin ithalatında ilk sıralarda yer alan ürünlerden bazılarının kamu kuruluşlarının tekelinde olduğu göz önünde tutulduğunda, Türkiye'nin bu pazardan aldığı payın artırılabilmesi için, kamu ihalelerine daha fazla katılım sağlanması gerekmektedir. Otomobiller, oto yan sanayi, demir-çelik çubuklar, iplik, çimento, ilaç, tekstil makineleri, inşaat malzemeleri ve çevre teknolojileri gibi sektörlerin yanı sıra otelcilik, turizm, bankacılık, sigortacılık ve reklamcılık gibi alanlarda da Suriye'de iş imkanları mevcuttur. STA'nın uygulanması konusunda kurumlar arasındaki koordinasyonun artırılması; Suriye'de Türk bankalarının temsilciliklerinin açılması ile iş adamlarımızın ödeme konusunda yaşadıkları sıkıntıların giderilmesi; iki ülke gümrüklerinin altyapılarının geliştirilerek bekleme sürelerinin kısaltılması ve Suriye'de açılan kamu ihalelerinin işleyişinin standarda kavuşturulması halinde iki ülke arasındaki ticaretin ve işbirliğinin daha da geliştirilmesi mümkündür.

II. SURIYE DIŞ TİCARETİ

Yıllar İtibariyle Genel İhracat ve İthalat

Suriye 2009 yılı itibariyle 18,1 milyar dolar değerinde dış ticaret hacmine sahiptir. 2009 yılında genel ihracat 5 milyar dolar ve genel ithalat 13,1 milyar dolar olarak verilmektedir. 2007 yılından 2009 yılına kadar üç yıllık süreçte Suriye'nin dış ticaretine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda verilmektedir. Tablodan görüldüğü üzere, küresel kriz etkisindeki 2009 yılında hem ihracatta hem de ithalatta sırasıyla %39,6 ve %23,3 oranlarında gerileme görülmüŐtür. Suriye'nin dış ticaret hacmi ise 2008 yılına göre %28,6 oranında küçülmüştür.

SURIYE'NİN GENEL DIŞ TİCARETİ				
Birim:1000 \$				
YILLAR	İHRACAT	DEĞİŞİM %	İTHALAT	DEĞİŞİM %
2007	6.945.202		14.349.329	
2008	8.231.175	18,5	17.094.726	19,1
2009	4.974.096	-39,6	13.105.941	-23,3

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ölkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

En Çok İhraç Edilen Ürünler

2009 yılında Suriye'nin en fazla ihraç ettiği ürünler Fasıllık 27 kapsamındaki mineral yakıtlar ve yağlar, (%71,7), Fasıllık 25 kapsamındaki tuz, kükürt, toprak ve taşlar, çimentolar (%2,3), Fasıllık 52'de yer alan pamuk (%1,7), Fasıllık 8 kapsamındaki meyveler (%1,5) ve Fasıllık 62'de yer alan örülmemiş giyim eşyası (%1,4) olarak sıralanmaktadır. Suriye tarafından 2009 yılında en fazla ihraç edilen ürünlere ilişkin rakamsal bilgiler izleyen tabloda verilmektedir.

SURIYE'NİN EN ÇOK İHRAC ETTİĞİ ÜRÜNLER			
Birim : 1000 \$			
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2009*			
FASIL	TANIM	DEĞER \$	PAY %
27	MİNERAL YAKITLAR VE MİNERAL YAĞLAR	3.568.230	71,7
25	TUZ; KÜKÜRT, TOPRAKLAR VE TAŞLAR; ALÇILAR, KİREÇLER VE ÇİMENTO	113.153	2,3
52	PAMUK (ELYAF, İPLİK, KUMAŐ)	83.498	1,7
8	YENİLEN MEYVELER VE YENİLEN SERT KABUKLU MEYVELER; TURUNÇGİLLERİN VEYA KAVUN VE KARPUZLARIN KABUKLARI	75.960	1,5
62	ÖRÜLMEMİŞ GİYİM EŞYASI	68.982	1,4
	TOPLAM	4.974.069	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ölkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

En Çok İthal Edilen Ürünler

Suriye'nin en çok ithal ettiği ürünlerin başında Fası 84 kapsamındaki kazanlar, makinalar ve mekanik cihazlar (%13,3) ile Fası 87 kapsamındaki motorlu kara taşıtları (%12,1) gelmektedir. Fası 85 kapsamındaki elektrikli makine ve cihazlar (%6,6), Fası 27'de mineral yakıtlar ve mineral yağlar (%5,5) ve Fası 10 kapsamındaki hububat ürünleri (%3,5) diğer en fazla ithal edilen ürünler olarak sıralanmaktadır.

SURIYE'NİN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER			
Birim : 1000 \$			
İLK 5 ÜRÜN GRUBU / 2009*			
FASIL	TANIM	DEĞER \$	PAY %
84	KAZANLARMAKİNELERMEKANİK CİHAZLAR	1.736.583	13,3
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI	1.583.118	12,1
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	867.535	6,6
27	MİNERAL YAKITLAR VE MİNERAL YAĞLAR	719.249	5,5
10	HUBUBAT	599.685	4,6
	TOPLAM	13.105.941	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

En Çok İhracat Yapılan Ülkeler

2009 yılı verilerine göre Suriye'nin en çok ihracat gerçekleştirdiği ülke Almanya'dır. Suriye'nin anılan ülkeye gerçekleştirdiği ihracat toplam ihracattan 23,2 oranında pay almaktadır. İtalya (%11,8), Fransa (%9,7), Türkiye (%6,6), ABD (%6,4) ve Ürdün (%6,2) diğer en çok ihracat gerçekleştirilen ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Türkiye, Suriye'nin en fazla ihracat yaptığı 4. ülkedir. 2009 yılında bu ülkeden Türkiye'ye 327,7 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir. 2009 yılında Suriye'nin Türkiye'ye ihracatı %48,7 oranında azalmıştır.

Suriye'nin en fazla ihracat yaptığı ilk 20 ülkeye ilişkin veriler aşağıdaki tabloda görülebilir.

SURIYE'NİN EN ÇOK İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim:1000 \$				
	2008	2009	DEĞİŞİM %	PAY %
ALMANYA	1.832.186	1.155.942	-36,9	23,2
İTALYA	1.201.573	587.177	-51,1	11,8
FRANSA	1.035.610	483.906	-53,3	9,7
TÜRKİYE	639.213	327.681	-48,7	6,6
ABD	373.993	320.596	-14,3	6,4
ÜRDÜN	344.467	306.509	-11,0	6,2
HOLLANDA	205.513	290.814	41,5	5,8
İSPANYA	305.513	263.364	-13,8	5,3
HİNDİSTAN	93.573	157.263	68,1	3,2
AVUSTURYA	153.937	132.783	-13,7	2,7
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	136.453	121.393	-11,0	2,4
NİJERYA	903	113.842	12507,1	2,3
İNGİLTERE	216.459	109.061	-49,6	2,2
GÜNEY KORE	83.107	90.491	8,9	1,8
CEZAYİR	30.340	62.781	106,9	1,3
BULGARİSTAN	88.587	47.986	-45,8	1,0
PORTEKİZ	6.451	44.180	584,9	0,9
YEMEN	67.541	42.331	-37,3	0,9
FAS	28.106	39.138	39,3	0,8
RUSYA	38.970	38.666	-0,8	0,8
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	6.882.495	4.735.904	-31,2	95,2
İLK 20 ÜLKENİN TOP. PAYI	83,6	95,2		
DÜNYA TOPLAMI	8.231.175	4.974.096	-39,6	100,0
Kaynak: Trademap / ITC				
*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.				

En Çok İthalat Yapılan Ülkeler

2009 yılında Suriye'nin en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkelerin başında %16,9'luk payıyla Çin gelmektedir. %10,9'luk payıyla Türkiye, %7,6'lık payıyla İtalya, %7,3'lük payıyla Güney Kore ve %6,8'lik payıyla Almanya bu ülkeyi takip etmektedir.

Türkiye, Suriye'nin pazarında aldığı %10,9'luk pay ile ikinci sıradadır. 2009 yılında Suriye'nin Türkiye'den ithalatı %27,8 oranında artmıştır.

Suriye'nin en fazla ithalat yaptığı 20 ülkeye ait veriler ve Türkiye'nin payı, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

SURIYE'NİN EN ÇOK İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER

Birim:1000 \$				
	2008	2009	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	2.293.355	2.210.406	-3,6	16,9
TÜRKİYE	1.114.840	1.424.701	27,8	10,9
İTALYA	1.507.848	997.162	-33,9	7,6
GÜNEY KORE	787.121	960.167	22,0	7,3
ALMANYA	1.009.760	897.100	-11,2	6,8
RUSYA	1.940.434	861.964	-55,6	6,6
FRANSA	426.767	422.130	-1,1	3,2
ARJANTİN	256.338	385.757	50,5	2,9
HİNDİSTAN	378.695	342.681	-9,5	2,6
ABD	408.834	303.997	-25,6	2,3
BRAZİLYA	281.271	303.104	7,8	2,3
JAPONYA	645.105	282.139	-56,3	2,2
HOLLANDA	238.813	269.470	12,8	2,1
İSPANYA	304.260	251.718	-17,3	1,9
BELÇİKA	286.357	235.358	-17,8	1,8
ÜRDÜN	246.831	232.888	-5,6	1,8
İNGİLTERE	170.388	229.606	34,8	1,8
ROMANYA	169.302	209.586	23,8	1,6
BİRLEŞİK ARAP EMİR.	247.679	200.584	-19,0	1,5
İSVİÇRE	187.877	191.390	1,9	1,5
İLK 20 ÜLKE TOPLAMI	12.901.875	11.211.908	-13,1	85,5
İLK 20 ÜLKENİN TOP. PAYI	75,5	85,5		
DÜNYA TOPLAMI	17.094.726	13.105.941	-23,3	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

III. SURIYE’NİN KONFEKSİYON ve ÇORAP DIŞ TİCARETİ

Suriye’nin Hazırgiyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti

Suriye’nin hazır giyim dış ticareti 2009 yılı sonu itibarıyla 234,1 milyon dolar olarak hesaplanmaktadır. Hazır giyim dış ticaret değeri bir önceki yıla göre %37,8 oranında küçülmüştür. Suriye’nin hazır giyim ihracatı 141,7 milyon dolar, ithalatı ise 92,4 milyon dolar düzeyindedir.

Suriye’nin hazır giyim ihracatı 2007-2009 döneminde incelendiğinde ihracatının devamlı küçüldüğü görülmektedir. Suriye’nin hazır giyim ithalatı ise 2008 yılında %82,1 artarken 2009 yılında %35,2 oranında azalmıştır.

Suriye’nin 2007-2009 yılları arası hazır giyim ve çorap dış ticaretine ait detaylar aşağıdaki tabloda verilmektedir.

SURIYE’NİN HAZIRGIYIM İHRACATI VE İTHALATI				
Birim:1000 \$				
YILLAR	HAZIRGIYIM İHRACATI	DEĞİŞİM (%)	HAZIRGIYIM İTHALATI	DEĞİŞİM (%)
2007	240.017		78.248	
2008	233.893	-2,6	142.512	82,1
2009	141.684	-39,4	92.402	-35,2

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

2009 yılında dünyada konfeksiyon ihracatı yapan ülkeler sıralamasında Suriye 81. sıradadır. Konfeksiyon ithalat yapan ülkeler arasında ise 109. sırada yer almaktadır.

Suriye’nin Çorap Dış Ticareti

2009 yılında Suriye’nin çorap dış ticaret hacmi, bir önceki yıla göre %34,9 azalmayla 8,1 milyon dolar olmuştur. Çorap ihracatı 7,1 milyon dolar olurken, çorap ithalatı 1 milyon dolar düzeyinde olmuştur.

İzleyen tablodan da görüleceği üzere, 2007–2009 yılları arası dönemde incelendiğinde 2008 yılında ihracatın artmasına rağmen 2009 yılında %38,8 gibi yüksek bir düşüş görülmektedir. Çorap ithalatında ise 2008 yılında düşüş görülürken 2009 yılında %14,4 oranında artış kaydedilmiştir.

SURIYE'NİN ÇORAP İHRACATI VE İTHALATI				
Birim:1000 \$				
YILLAR	ÇORAP İHRACATI	DEĞİŞİM (%)	ÇORAP İTHALATI	DEĞİŞİM (%)
2007	10.151		1.037	
2008	11.585	14,1	917	-11,6
2009*	7.091	-38,8	1.049	14,4

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

2009 yılında dünyada en çok çorap ihraç eden ülkeler arasında Suriye 63. Sırada yer almaktadır. Aynı zamanda dünyada en çok çorap ithalat eden ülkeler arasında 111. Sıradadır.

En Çok Hazırgiyim ve Konfeksiyon İthal Edilen Ülkeler

2009 yılı rakamları itibariyle Suriye'nin en fazla hazır giyim ithal ettiği ilk beş ülke 28,5 milyon dolar ve %30,8 pay ile Çin, 16 milyon dolar ve %17,3'lük pay ile İtalya, 15,5 milyon dolar ve %16,7 pay ile Türkiye, 9 milyon dolar ve %9,8 payı ile Fransa ile 5,6 milyon dolar ve %6,1 pay ile Almanya olarak sıralanmaktadır. İthalatta ilk 20 ülke ve ithalatın değişim oranları ve payları aşağıda verilmektedir.

SURIYE'NİN EN ÇOK KONFEKSİYON İTHALATI YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim:1000 \$				
	2008	2009	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	45.694	28.469	-37,7	30,8
İTALYA	13.359	16.013	19,9	17,3
TÜRKİYE	7.878	15.468	96,3	16,7
FRANSA	9.837	9.026	-8,2	9,8
ALMANYA	5.901	5.613	-4,9	6,1
ÇEK CUM.	7.163	5.517	-23,0	6,0
İSPANYA	1.845	2.607	41,3	2,8
BELÇİKA	1.998	1.777	-11,1	1,9
HONG KONG	1.504	1.355	-9,9	1,5
BİRLİK ARAP EMİR.	1.383	1.057	-23,6	1,1
HOLLANDA	961	923	-4,0	1,0
İNGİLTERE	967	847	-12,4	0,9
ÜRDÜN	1.428	502	-64,8	0,5
İSVİÇRE	356	496	39,3	0,5
HİNDİSTAN	17.837	489	-97,3	0,5
DANİMARKA	542	469	-13,5	0,5
ENDONEZYA	947	289	-69,5	0,3
AVUSTURYA	698	275	-60,6	0,3
TAYLAND	133	257	93,2	0,3
BULGARİSTAN	386	188	-51,3	0,2
İLK 20 ÜLKE TOPLAM	120.817	91.637	-24,2	99,2
DÜNYA TOPLAMI	142.512	92.402	-35,2	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

Tablodan da görüleceği üzere Türkiye Suriye'nin konfeksiyon ithalatında 3. en büyük tedarikçi konumundadır. 2009 yılında Türkiye'den yapılan konfeksiyon ithalatı 2009 yılında %96,3 ile oldukça yüksek oranda artmıştır.

En Çok İthal Edilen Konfeksiyon Hazırgiyim ve Ürünleri

2009 yılında Suriye'nin ithal ettiği hazır giyim ürünleri incelendiğinde, dünyadan en fazla 6204 GTİP başlıklı kadın ve kız çocukları için takım elbiseler, takımlar, ceketler, 6301 GTİP kapsamında battaniyeler, 6211 GTİP başlıklı spor kayak ve yüzme kıyafetleri, 6109 GTİP başlıklı tişört, fanilalar, atlar, ithal ettiği tespiti yapılmıştır. En çok ithal ettiği diğer ürünler; 6203 GTİP başlıklı erkek ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler ve 6104 GTİP kapsamında kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar ve ceketlerdir.

2009 yılında Suriye'nin en çok ithal ettiği ilk 6 konfeksiyon ürünü ve ithalat değeri ile payları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

SURIYE'NİN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ KONFEKSİYON ÜRÜNLERİ			
2009			
Birim 1000 \$			
DORTLÜ GTİP NO	TANIM	DEĞER \$	PAY %
'6204	DOKUMA KUAMŞATAN BAYAN TAKIMLAR, ELBİSELER, CEKET VE ETEKLER V.B.	12.333	13,3
'6301	BATTANIYE VE DIZ BATTANİYELERİ	6.936	7,5
'6211	SPOR, KAYAK VE YÜZME KIYAFETLERİ; DİĞER GİYİM EŞYASI	6.655	7,2
'6109	TİŞÖRTLER, FANILALAR, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	6.051	6,5
'6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUKLAR İÇİN TAKIM ELBİSELER, TAKIMLAR, CEKETLER, BLAZERLER, PANTOLONLAR, ASKILI VE ÜST ÖN PARÇALI TULUMLAR, KISA PANTOLONLAR VE ŞORTLAR (YÜZME KIYAFETİ HARİÇ) :	5.719	6,2
'6104	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN TAKIM ELBİSELER, TAKIMLAR, CEKETLER, BLAZERLER, ELBİSELER, ETEKLER, PANTOION ETEKLER, PANTOLONLAR, ASKILIVE ÜST ÖN PARÇASI OLAN TULUMLAR, KISA PANTOLONLAR VE ŞORTIAR (ÖRME)(YÜZME KIYAFETİ HARİÇ) :	5.718	6,2
	SURIYE TOPLAM KONFEKSİYON İTHALATI	92.402	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

En Çok Çorap İthal Edilen Ülkeler

2009 yılında Suriye'nin en fazla çorap ithalatı yaptığı ilk beş ülke, 717 bin dolar ve %68,4 payı ile Çin, 175 bin dolar ve %41,4 payı ile İtalya, 75 bin dolar ve %7,1 pay ile İtalya, 75 bin dolar ve %7,1 pay ile Almanya ve 38 bin dolar ve %3,6 pay ile Türkiye olarak sıralanmaktadır.

Türkiye, Suriye'nin çorap ithalatında 4. sıradadır. 2009 yılında Türkiye'den yapılan çorap ithalatı %245,5 ile oldukça yüksek oranda artmıştır.

2008 ve 2009 yıllarına ait ithalat rakamları ve yıllık değişim oranları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

SURIYE'NİN EN ÇOK ÇORAP İTHALATI YAPTIĞI ÜLKELER				
Birim:1000 \$	2008	2009	DEĞİŞİM %	PAY %
ÇİN	456	717	57,2	68,4
İTALYA	124	175	41,1	16,7
ALMANYA	102	75	-26,5	7,1
TÜRKİYE	11	38	245,5	3,6
TAYVAN	38	19	-50,0	1,8
TUNUS	-	9	-	0,9
BELÇİKA	4	5	25,0	0,5
KANADA	4	4	0,0	0,4
İSPANYA	2	3	50,0	0,3
AVUSTURYA	-	1	-	0,1
BRAZİLYA	-	1	-	0,1
DANİMARKA	2	1	-50,0	0,1
HONG KONG	3	1	-66,7	0,1
DÜNYA TOPLAMI	917	1.049	14,4	100,0

Kaynak: Trademap / ITC

*Sistemde, Suriye'nin güncel verileri bulunmadığından diğer ülkelerin Suriye ile ilgili beyanları esas alınmıştır.

IV. TÜRKİYE – SURIYE DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ

Türkiye - Suriye Genel Dış Ticareti

Suriye, Türkiye'nin güneydoğu sınır komşusu ve belli düzeyde ticari ilişkisi olan bir Ortadoğu ülkesidir. 2009 yılında iki ülke arasındaki genel ticaret hacmi 1,8 milyar dolar değerinde olmuştur. Bu rakamın 1,4 milyar dolarlık kısmını Türkiye'den Suriye'ye ihracat ve 327,8 milyon dolarlık kısmını Suriye'den ithalat oluşturmaktadır. İki ülke arasındaki genel ticaret, Türkiye lehine gelişim göstermektedir.

Suriye, 2009 yılında Türkiye'nin ihracat yaptığı toplam 237 ülke ve serbest bölge arasında 22. sırada yer alırken, ithalat yaptığı 231 ülke ve serbest bölge arasında 56. sırada yer almaktadır.

2009 yılında 102,1 milyar dolar değerinde gerçekleşen Türkiye genel ihracatında, Suriye'nin 1,4 milyar dolar ile %1,4'lük bir payı bulunmaktadır. 2009 yılında Türkiye'nin genel ihracatı 2008 yılına kıyasla %22,6 oranında azalırken, Suriye'ye ihracat da %27,8 oranında artmıştır. 2008 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan ve büyük ölçüde 2009 yılını olumsuz etkileyen global ekonomik krize rağmen Türkiye ile Suriye arasındaki ticaret artmıştır.. 2010 yılı ise krizin etkilerinin büyük ölçüde atlatıldığı bir yıl olmuş ve Türkiye'nin genel ihracatı artış eğilimine girerken, Suriye'ye ihracatta artış devam etmiştir. 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde Türkiye genel ihracatı %12 oranında artışla 81,9 milyar dolara yükselirken, Suriye'ye ihracat %28,8'lik artışla 1,3 milyar dolara çıkmıştır.

Diğer yandan, 2009 yılında Suriye'den yapılan 327,8 milyon dolarlık ithalat 140,9 milyar dolarlık Türkiye genel ithalatında %0,23 gibi bir paya sahiptir. 2009 yılında Suriye'den ithalat %48,7 oranında gerilemiş, 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde ise %141,3'lük artışla 565,2 milyon dolar düzeyine yükselmiştir.

Türkiye'nin Suriye ile dış ticareti içerisinde, tekstil ve konfeksiyon ihracatının %10,5 gibi bir payı bulunmaktadır. 2009 yılında Türkiye'den Suriye'ye %96,9 artışla 15,4 milyon dolarlık hazır giyim ve konfeksiyon mamülü ihraç edilmiş ve %19,5 düşüşle 3,4 milyon dolarlık da ithalat yapılmıştır. 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde ise Suriye'ye hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı, genel artışın biraz daha üzerinde artışla %15,2 oranında yükselerek 12,3 milyon doları bulmuştur. Aynı dönemde Suriye'den konfeksiyon ithalatı %57,9 oranında artışla 2,4 milyon dolardan 3,8 milyon dolara yükselmiştir.

Benzer şekilde, 2009 yılında Türkiye'den Suriye'ye %8,1 düşüşle 95,2 milyon dolarlık tekstil ihracatı ve %79,9 artışla 70,7 milyon dolarlık ithalat yapılmıştır. 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde ise tekstil ihracatı %8,2 artışla 81,9 milyon dolara yükselirken, tekstil ithalatı %583,1 artışla 210,2 milyon dolara çıkmıştır.

Türkiye'nin Suriye ile dış ticaretini, tekstil ve konfeksiyon ticareti ile birlikte değerlendiren bir tablo, aşağıda yer almaktadır.

TÜRKİYE - SURIYE TİCARİ İLİŞKİLERİ						
Birim: \$	2008	2009	DEĞİŞİM	2009	2010	DEĞİŞİM
	YILLIK	YILLIK	%	OCAK - EYLÜL	OCAK - EYLÜL	%
SURİYE'YE İHRACAT	1.115.012.521	1.425.110.683	27,8	983.321.356	1.266.303.828	28,8
TÜRKİYE GENEL İHRACAT	132.027.195.626	102.138.525.691	-22,6	73.089.058.965	81.884.351.021	12,0
SURİYE'NİN PAYI %	0,84	1,40		1,35	1,55	
SURİYE'DEN İTHALAT	639.212.676	327.845.977	-48,7	234.230.812	565.172.454	141,3
TÜRKİYE GENEL İTHALAT	201.963.574.109	140.869.013.434	-30,3	100.518.893.366	130.523.382.773	29,8
SURİYE'NİN PAYI %	0,32	0,23		0,23	0,43	
SURİYE'YE KONFEKSİYON İHRACATI	7.847.386	15.449.951	96,9	10.703.331	12.326.906	15,2
TÜRKİYE KONFEKSİYON İHRACATI	15.234.868.195	12.856.658.483	-15,6	9.249.226.411	10.307.888.573	11,4
SURİYE'NİN PAYI %	0,052	0,120		0,116	0,120	
SURİYE'DEN KONFEKSİYON İTHALATI	4.210.535	3.389.485	-19,5	2.390.064	3.773.956	57,9
TÜRKİYE KONFEKSİYON İTHALATI	2.117.836.346	2.016.564.317	-4,8	1.463.819.888	1.951.982.573	33,3
SURİYE'NİN PAYI %	0,199	0,168		0,163	0,193	
SURİYE'YE TEKSTİL İHRACATI	103.506.827	95.166.944	-8,1	75.701.737	81.935.910	8,2
TÜRKİYE TEKSTİL İHRACATI	6.640.492.320	5.373.616.386	-19,1	3.800.879.119	4.561.755.655	20,0
SURİYE'NİN PAYI %	1,56	1,77		1,99	1,80	
SURİYE'DEN TEKSTİL İTHALATI	39.310.064	70.724.560	79,9	30.770.830	210.201.990	583,1
TÜRKİYE TEKSTİL İTHALATI	7.301.405.106	6.297.361.774	-13,8	4.244.538.485	6.655.634.035	56,8
SURİYE'NİN PAYI %	0,54	1,12		0,72	3,16	

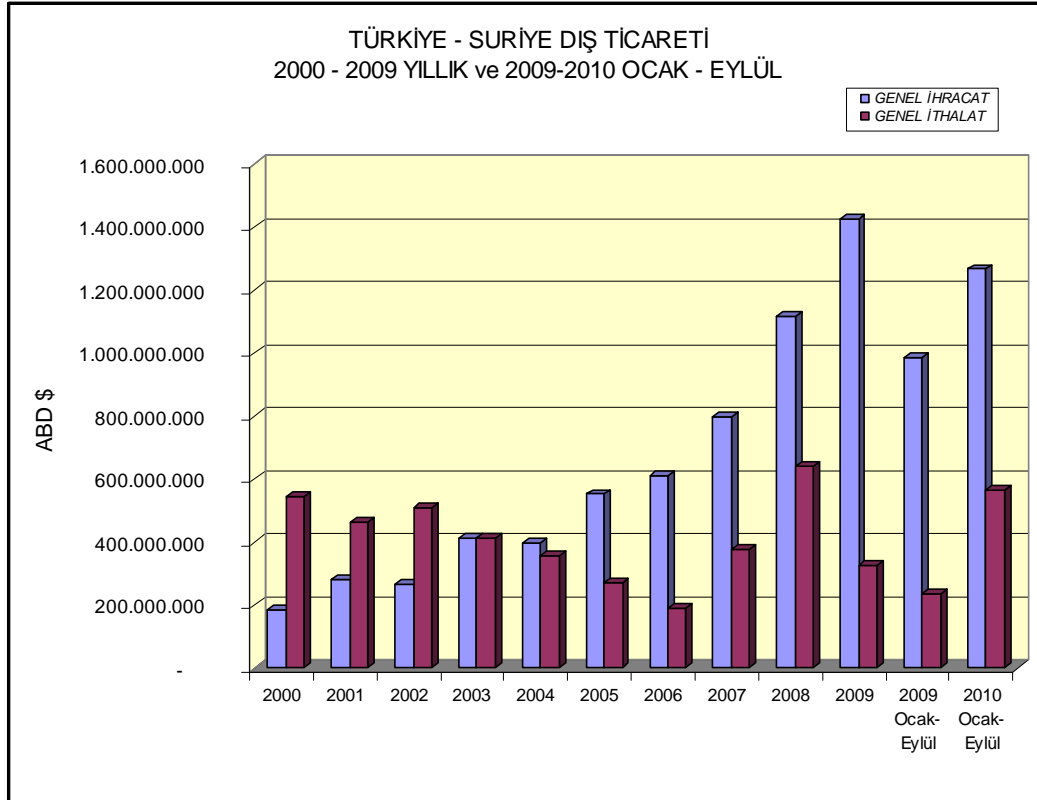
Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

2000 yılından 2009 yılına Türkiye'den Suriye'ye genel ihracat 184,3 milyon dolardan 1,4 milyar dolara, hemen hemen yedi katına yükselmiştir. İhracatın yıllık ortalama artış hızı %27,4'tür. Suriye'den ithalat ise 2000 yılında 545,2 milyon dolar iken, 2008 yılında 639,2 milyon dolar ile tavan yapmış, 2009 yılında ise 327,8 milyon dolara düşmüştür. İthalatın yıllık ortalama artış hızı %3,3 düzeyindedir.

2000 yılından 2010 yılının Eylül ayı sonuna kadar olan süreçte, Türkiye ile Suriye arasında dış ticarete ilişkin veriler, aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TÜRKİYE - SURIYE DIŞ TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	GENEL İHRACAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)	GENEL İTHALAT	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	184.266.734	-	545.239.568	-
2001	281.141.191	52,6	463.475.682	-15,0
2002	266.771.540	-5,1	506.247.231	9,2
2003	410.754.941	54,0	413.349.362	-18,4
2004	394.782.934	-3,9	357.656.434	-13,5
2005	551.627.266	39,7	272.179.750	-23,9
2006	609.417.000	10,5	187.249.765	-31,2
2007	797.765.944	30,9	376.959.229	101,3
2008	1.115.012.521	39,8	639.212.676	69,6
2009	1.425.110.683	27,8	327.845.977	-48,7
2009 Ocak-Eylül	983.321.356		234.230.812	
2010 Ocak-Eylül	1.266.303.828	28,8	565.172.454	141,3

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

Türkiye ile Suriye arasındaki ticarete temel ürün grupları itibarıyla bakıldığında, Türkiye'den Suriye'ye en fazla 27 10 GTİP başlıklı petrol yağları

ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ile 25 23 GTİP başlıklı çimento ihraç edilmektedir. En fazla ihraç edilen mamüllerin arasında sentetik lifler ve iplikler yer almaktadır. 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde Suriye'ye ihracatı en yüksek oranlı artan ürün grubu ise 73 02 GTİP başlıklı demir-çelikten demiryolu malzemesi olmuştur.

Suriye'ye en fazla ihraç edilen ürünleri gösteren bir tablo, aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE'DEN SURİYE'YE GENEL İHRACAT					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
Birim: ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2009	2010	2009 / 2010	TOPLAMDA
		OCAK - EYLÜL	OCAK - EYLÜL	DEĞİŞİM %	PAY %
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	70.432.688	261.468.946	271	20,6
2523	ÇİMENTO	111.559.554	122.644.155	10	9,7
2716	ELEKTRİK ENERJİSİ	25.987.212	81.413.800	213	6,4
1001	BUĞDAY VE MAHLUT	160.607	44.226.546	27.437	3,5
7216	DEMİR/ALAŞIMSIZ ÇELİKTE PROFİL	27.912.658	30.068.512	8	2,4
7302	DEMİR/ÇELİKTE DEMİRYOLU MALZEMESİ	12.642	24.938.529	197.167	2,0
0407	KUS VE KÜMES HAYVANLARININ KABUKLU YUMURTALARI	4.440.918	19.716.615	344	1,6
1517	MARGARİN	11.422.786	19.055.226	67	1,5
8901	YOLCU GEMİLERİ, GEZİNTİ GEMİLERİ, FERİBOTLAR, YÜK GEMİLERİ, MAVNALAR	280.000	18.028.500	6.339	1,4
1006	PIRINÇ	6.161.010	17.144.258	178	1,4
2515	MERMER VE TRAVERTEN, EKOSİN SU MERMERİ, KİREÇLİ TAŞLAR	14.337.319	17.036.322	19	1,3
3917	PLASTİKTE TÜPLER, BORULAR, HORTUMLAR, CONTA, DIRSEK, RAKOR VB	15.757.986	15.522.909	-	1,2
5509	SENTETİK DEVAMSIZ LİFDEN İPLİK (DİKİŞ HARİÇ) (TOPTAN)	16.543.431	15.333.501	-	1,2
7306	DEMİR/ÇELİKTE DİĞER TÜPLER, BORULAR, İÇİ BOŞ PROFİLLER	11.996.083	13.019.757	9	1,0
8703	OTOMOBİLİ, STEYŞİN VAGONLAR, YARIŞ ARABALARI	14.017.932	12.340.221	-	1,0
1516	HAYVANSAL VE BİTKİSEL YAĞLAR VB. FRAKSİYONLARI	14.380.823	12.314.707	-	1,0
5402	SENTETİK LİF İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	3.717.009	10.455.473	181	0,8
1904	HUBUBAT ESASLI KABARTILMIŞ GIDA MAMULLERİ	53.793	10.250.529	18.956	0,8
5506	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (TARANMIŞ, İLERİ İŞLEM GÖRMÜŞ)	11.220.531	9.939.974	-	0,8
7310	DEMİR-ÇELİK TANKLAR, VARİL, FIÇI, KUTULAR (HACMİ <300LT)	7.125.851	9.018.956	27	0,7
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		367.520.833	763.937.436	108	60,3
SURİYE'YE GENEL İHRACAT		983.321.356	1.266.303.828	29	100,0
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		37	60		

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

Türkiye'nin Suriye'den en fazla ithal ettiği ürünler 27 09 GTİP başlıklı ham petrol ve 52 01 GTİP başlıklı kadesiz, taranamış pamuk lifleridir. Suriye

Dünyanın 11. büyük pamuk üreticisi ülkedir. 2010 Ocak-Eylül döneminde pamuk lifleri ithalatı dolar bazında 2009'un eş dönemine kıyasla 48 katına çıkarak 2 milyon dolardan 94,7 milyon dolara yükselmiştir. 52 05 GTİP başlıklı pamuk iplikleri ile 09 09 GTİP başlıklı anason, rezene, kişniş, kimyon , gibi bitkiler, aynı dönemde ithalatı çok yüksek oranlı artan ürün grupları olarak göze çarpmaktadır.

2010 Ocak-Eylül döneminde, Suriye'den en fazla ithal edilen ürünleri gösteren bir tablo, aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE'NİN SURIYE'DEN GENEL İTHALATI					
EN FAZLA İTHAL EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
Birim:ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2009 OCAK - EYLÜL	2010 OCAK - EYLÜL	2009 / 2010 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
2709	HAM PETROL (PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR)	74.404.657	190.579.864	156	33,7
5201	PAMUK (KARDESİZ, TARANMAMIŞ)	1.993.498	94.693.581	4.650	16,8
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	63.073.297	89.925.028	43	15,9
5205	PAMUK (DİKİŞ HARİÇ) İPLİĞİ (AĞIRLIK: =>%85 PAMUK) (TOPTAN)	1.734.945	44.395.113	2.459	7,9
5402	SENTETİK LİF İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	12.075.362	31.808.152	163	5,6
2510	TABİİ KALSİYUM; TABİİ ALUMİNYUM KALSİYUM FOSFAT VE FOSFATLI TEBEŞİR	33.361.526	21.320.365	-	36
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	6.878.555	16.777.744	144	3,0
7606	ALUMİNYUM SAC, LEVHA VE ŞERİTLER, KALINLIK>0,2MM	5.431.918	10.733.847	98	1,9
5407	SENTETİK İPLİK, MONOFİL, ŞERİTLERLE DOKUMALAR	3.839.026	5.026.587	31	0,9
5509	SENTETİK DEVAMSIZ LİFDEN İPLİK (DİKİŞ HARİÇ) (TOPTAN)	1.118.048	4.985.841	346	0,9
6402	AYAKKABI; DIŞ TABANI, YÜZÜ KAUKUÇ VE PLASTİK DİĞER	2.265.087	3.354.505	48	0,6
0909	ANASON, REZENE, KISNIŞ, KİMYON, KİMYONU TOHUMU VE ARDIÇ MEYVELERİ	62.500	2.734.318	4.275	0,5
5208	PAMUK MEN (AĞIRLIKÇA %85 VE FAZLA PAMUK M.KARE 200GR)	350.482	2.574.246	634	0,5
2814	SAF AMONYAK/AMONYAĞIN SULU ÇÖZELTİLERİ	307.819	2.203.839	616	0,4
3909	AMİNO REÇİNELER, FENOLİK REÇİNELER, POLİÜRETANLAR (İLK ŞEKİLDE)	392.711	2.112.105	438	0,4
1512	AYÇİÇEĞİ, ASPIR, PAMUK TOHUMU YAĞLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	2.525.182	1.944.167	-	23
7204	DEMİR/ÇELİK DÖKÜNTÜ VE HURDALARI, BUNLARIN KÜLÇELERİ	2.285.730	1.916.172	-	16
0910	ZENCEFİL, SAFRAN, ZERDEÇAL, KEKİK, DEFNE YAPRAKLARI, KÖRİ VE DİĞER BAHARAT	553.137	1.849.527	234	0,3
0711	GEÇİCİ OLARAK KONSERVE EDİLMİŞ SEBZELER	360.117	1.768.102	391	0,3
5202	PAMUK DÖKÜNTÜLERİ	581.599	1.728.438	197	0,3
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		213.595.196	532.431.541	149	94,2
SURIYE'DEN GENEL İTHALAT		234.230.812	565.172.454	141	100,0
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		91	94		

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

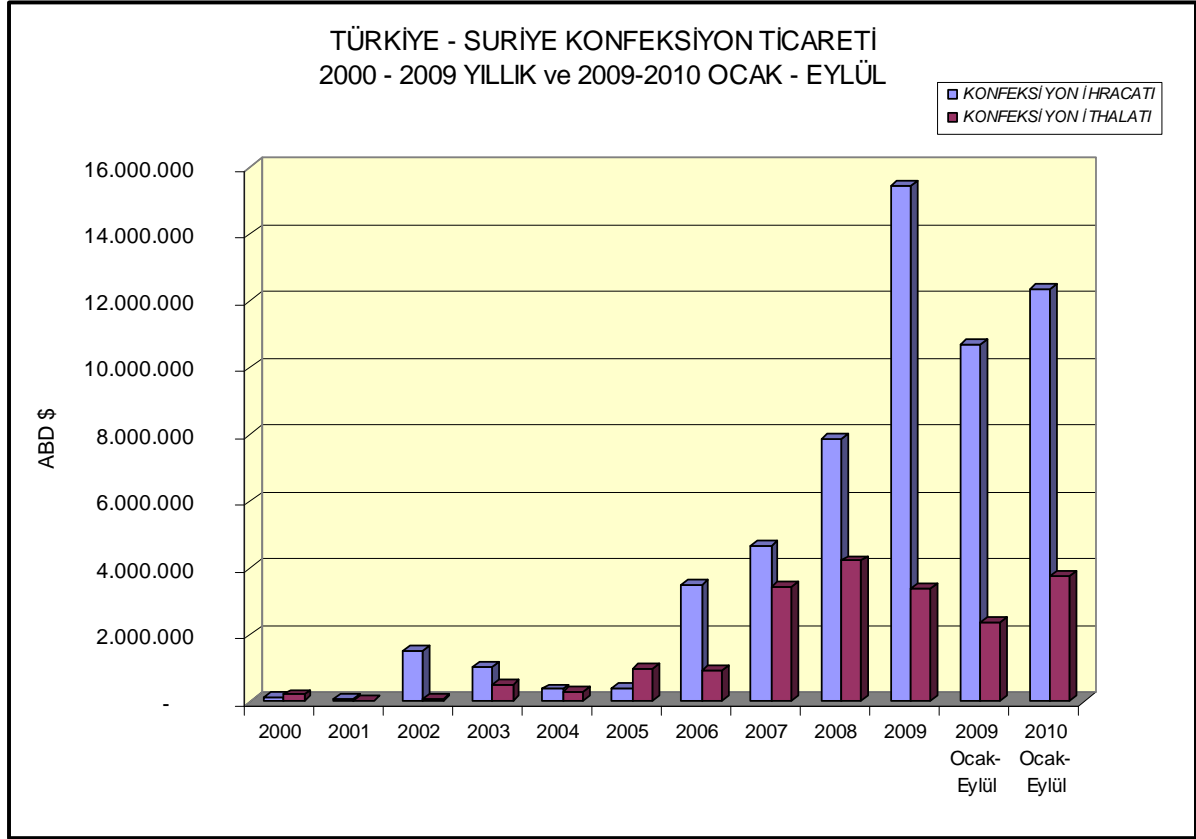
Türkiye – Suriye Hazırgiyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti

Suriye, Türkiye'nin 2009 Ocak-Eylül döneminde hazır giyim ve konfeksiyon ihrac ettiği 186 ülke içerisinde 20. sırada bulunmaktadır. Suriye ile Türkiye arasındaki konfeksiyon ticareti, 2000-2009 yılları arasındaki on yıllık süreçte bazı yıllar artıp bazı yıllar azalarak, 2009 yılında 18,8 milyon doları bulmuştur. Bu rakamın 15,4 milyon doları ihracat, 3,8 milyon doları ithalattır. Türkiye ile Suriye arasındaki konfeksiyon ticareti, Türkiye lehine gelişim göstermektedir. İhracatın yıllık ortalama artış oranı %290,6 ve ithalatın yıllık ortalama artış oranı %126,5 olarak hesaplanmaktadır.

2000 yılından 2010 yılının Eylül ayı sonuna kadar olan on yılı aşkın zaman zarfında, Suriye ile Türkiye arasındaki konfeksiyon ticaretinin seyrini gösteren tablo ve grafik aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE - SURIYE KONFEKSİYON TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	KONFEKSİYON İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)	KONFEKSİYON İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	107.400	-	211.212	-
2001	83.833	-21,9	31.103	-85,3
2002	1.514.024	1706,0	64.206	106,4
2003	1.042.842	-31,1	483.994	653,8
2004	369.167	-64,6	293.262	-39,4
2005	376.065	1,9	958.985	227,0
2006	3.481.210	825,7	912.889	-4,8
2007	4.650.575	33,6	3.454.850	278,5
2008	7.847.386	68,7	4.210.535	21,9
2009	15.449.951	96,9	3.389.485	-19,5
2009 Ocak-Eylül	10.703.331		2.390.064	
2010 Ocak-Eylül	12.326.906	15,2	3.773.956	57,9

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

Suriye'ye Türkiye'den hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı 2010 yılının Eylül sonu itibarıyla %15,2 artışla 12,3 milyon dolara yükselmiştir. İthalat ise daha yüksek oranlı bir artışla, %57,9'luk artışla 3,8 milyon dolara çıkmıştır.

Suriye'ye en fazla ihracat yapılan ürün gruplarının başında 62 04 GTİP başlıklı dokuma bayan takım elbise, ceket, etek, pantolon ve benzeri giysiler ile 62 06 GTİP başlıklı dokuma bayan gömlek ve bluzlar gelmektedir. 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde Suriye'ye %53 artışla 3,5 milyon dolarlık 62 04 GTİP başlıklı giysi ve % 18 düşüşle 1,2 milyon dolarlık 62 06 GTİP başlıklı bluz ihraç edilmiştir. İhracatı en yüksek oranlı artan konfeksiyon mamülleri ise %1997 artışla 298,5 bin dolarlık ihracat yapılan 63 03 GTİP başlıklı perde ve iç storlar gibi ev tekstili mamulleridir.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'den Suriye'ye ihraç edilen konfeksiyon mamülleri ve dolar bazında ihracat değeri değişimleri yer almaktadır.

TÜRKİYE'DEN SURİYE'YE KONFEKSİYON İHRACATI						
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN						
Birim: ABD \$						
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2009		2010		TOPLAMDA
		OCAK - EYLÜL	OCAK - EYLÜL	DEĞİŞİM %	PAY %	
6204	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	2.272.589	3.468.995	53		28,1
6206	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN GÖMLEK, BLUZ, VS.	1.471.050	1.209.785	- 18		9,8
6109	TİŞÖRT, FANİLA, DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	1.290.648	876.902	- 32		7,1
6203	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	746.850	859.635	15		7,0
6202	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DIŞ GIYIM	473.396	686.421	45		5,6
6305	EŞYA AMBALAJINDA KULLANILAN TORBA VE ÇUVAL	1.174.961	550.861	- 53		4,5
6110	KAZAK, SÜVETER, HIRKA, YELEK VB. EŞYA (ÖRME)	394.502	451.299	14		3,7
6205	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN GÖMLEK	312.803	424.325	36		3,4
6211	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN SPOR, KAYAK VE YÜZME KİYAFETLERİ VB GİYİM EŞYASI	185.513	370.872	100		3,0
6212	SÜTYEN, KÖRSE, KÖRSE KEMER, PANTOLON ASKISI, ÇORAP BAĞI, JARTİYER	128.009	354.470	177		2,9
6301	BATTANİYELER, DİZ BATTANİYELERİ	351.723	353.598	1		2,9
6104	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, PANTOLON VS. (ÖRME)	248.425	347.874	40		2,8
6303	PERDELER VE İÇ STORLAR, PERDE VE YATAK FARBALALARI	14.233	298.450	1.997		2,4
6208	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN İÇ VE GECE GIYIM EŞYASI	103.316	267.258	159		2,2
6302	YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET, MUTFAK BEZLERİ	108.091	257.548	138		2,1
6114	DİĞER GIYIM EŞYASI (ÖRME)	298.509	243.007	- 19		2,0
6108	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN İÇ VE GECE GIYIM EŞYASI (ÖRME)	93.900	209.208	123		1,7
6117	GIYİM EŞYASININ DİĞER AKSESUARİ; HAZIR AKSESUAR VE PARÇALARI (ÖRME)	129.477	144.960	12		1,2
6106	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN BLUZ, GÖMLEK, GÖMLEK; BLUZ (ÖRME)	312.436	139.630	- 55		1,1
6210	PLASTİK, KAUÇUK SIVANMIŞ, EMDİRİLMİŞ ELYAFTAN HAZIR GIYIM EŞYASI	14.567	127.192	773		1,0
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		10.124.998	11.642.290	15		94,4
SURİYE'YE KONFEKSİYON İHRACATI		10.703.331	12.326.906	15,2		100,0
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		95	94			

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

Diğer yandan, Suriye'den konfeksiyon ithalatı 2000 yılından 2006 yılına kadar 1 milyon doların altında ancak dalgalı bir seyir izlemiş, 2007 yılında ani bir sıçrama ile 912,9 bin dolardan 3,5 milyon dolara yükselmiş, 2008 yılında ise 4.2 milyon dolar ile tavan yapmıştır. 2009 yılında küresel ekonomik krizin etkisiyle %19,5 oranında azalan ithalat, 2010 yılının Ocak-Eylül dönemi itibarıyla %57, 9 artışla 3,8 milyon dolara yükselmiş ve 2009 yıllık rakam şimdiden geçilmiştir.

Suriye'den en fazla ithal edilen ürün gruplarının başında aynı zamanda en fazla ihraç edilen ürün grubu olan 62 04 GTİP başlıklı dokuma bayan takım, ceket, elbise, etek, pantolon ve benzeri giysiler gelmektedir. 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde bu ürün grubunda Suriye'den %110 artışla 953,7 bin dolarlık

ithalat yapılmıştır. Ürün grubunun toplam konfeksiyon ithalatında payı %25,3'tür.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'ye Suriye'den ithal edilen konfeksiyon mamülleri ve dolar bazında ithalat değeri değişimleri yer almaktadır.

TÜRKİYE'NİN SURİYE'DEN KONFEKSİYON İTHALATI					
EN FAZLA İHRAÇ EDİLEN İLK 20 ÜRÜN					
Birim: ABD \$					
GTİP BAŞLIĞI	KAPSAM	2009	2010	2009 / 2010	TOPLAMDA
		OCAK - EYLÜL	OCAK - EYLÜL	DEĞİŞİM %	PAY %
6204	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	454.529	953.693	110	25,3
6310	PAÇAVRA, SİCİM, HALAT, İP; BUNLARDAN KULLANILMIŞ EŞYA	49.507	601.758	1.116	15,9
6214	ŞAL, EŞARPLAR, FULARLAR, KAŞKOLLAR, PEÇE VE DUVAKLAR VB EŞYA	60.734	557.394	818	14,8
6115	ÇORAP; KÜLOTLU, KISA; UZUN KONÇLU, SOKETLER (ÖRME)	174.475	374.056	114	9,9
6305	EŞYA AMBALAJINDA KULLANILAN TORBA VE ÇUVAL	155.237	237.498	53	6,3
6302	YATAK ÇARŞAFI, MASA ÖRTÜLERİ, TUVALET, MUTFAK BEZLERİ	64.866	195.443	201	5,2
6304	DİĞER MEFRUŞAT EŞYASI (94.04 POZİSYONUNDAKİLER HARİÇ)	24.185	187.895	677	5,0
6202	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DIŞ GIYIM	321.357	167.684	- 48	4,4
6104	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, PANOLON VS. (ÖRME)	58.086	126.354	118	3,3
6203	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM, TAKIM ELBİSE, CEKET VS.	42.289	81.724	93	2,2
6102	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN DIŞ GIYIM (ÖRME)	51.767	68.917	33	1,8
6117	GIYIM EŞYASININ DİĞER AKSESUARİ; HAZIR AKSESUAR VE PARÇALARI (ÖRME)	210.424	63.179	- 70	1,7
6109	TİŞÖRT, FANİLA, DİĞER İÇ GIYIM EŞYASI (ÖRME)	205.436	59.964	- 71	1,6
6206	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN GÖMLEK, BLUZ, VS.	46.463	21.348	- 54	0,6
6201	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN DIŞ GIYIM	52.427	20.020	- 62	0,5
6107	ERKEK/ERKEK ÇOCUK İÇİN İÇ VE GECE GIYIM EŞYASI (ÖRME)	4.732	12.361	161	0,3
6215	BOYUN BAĞI, PAPYON KRAVAT VE KRAVATLAR	-	11.200	-	0,3
6217	GIYIM EŞYASININ HAZIR TEFERRUATI, PARÇALARI, AKSESUARLARI	4.393	9.380	114	0,2
6106	KADIN/KIZ ÇOCUK İÇİN BLUZ, GÖMLEK, GÖMLEK; BLUZ (ÖRME)	888	8.899	902	0,2
6111	BEBEK İÇİN GIYIM EŞYASI (ÖRME)	6.913	6.331	- 8	0,2
İLK 20 ÜRÜN TOPLAMI		1.988.708	3.765.098	89	99,8
SURİYE'DEN KONFEKSİYON İTHALATI		2.390.064	3.773.956	57,9	100,0
İLK 20 ÜRÜNÜN TOPLAMDA PAYI %		83	100		

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

Türkiye – Suriye Çorap Ticareti

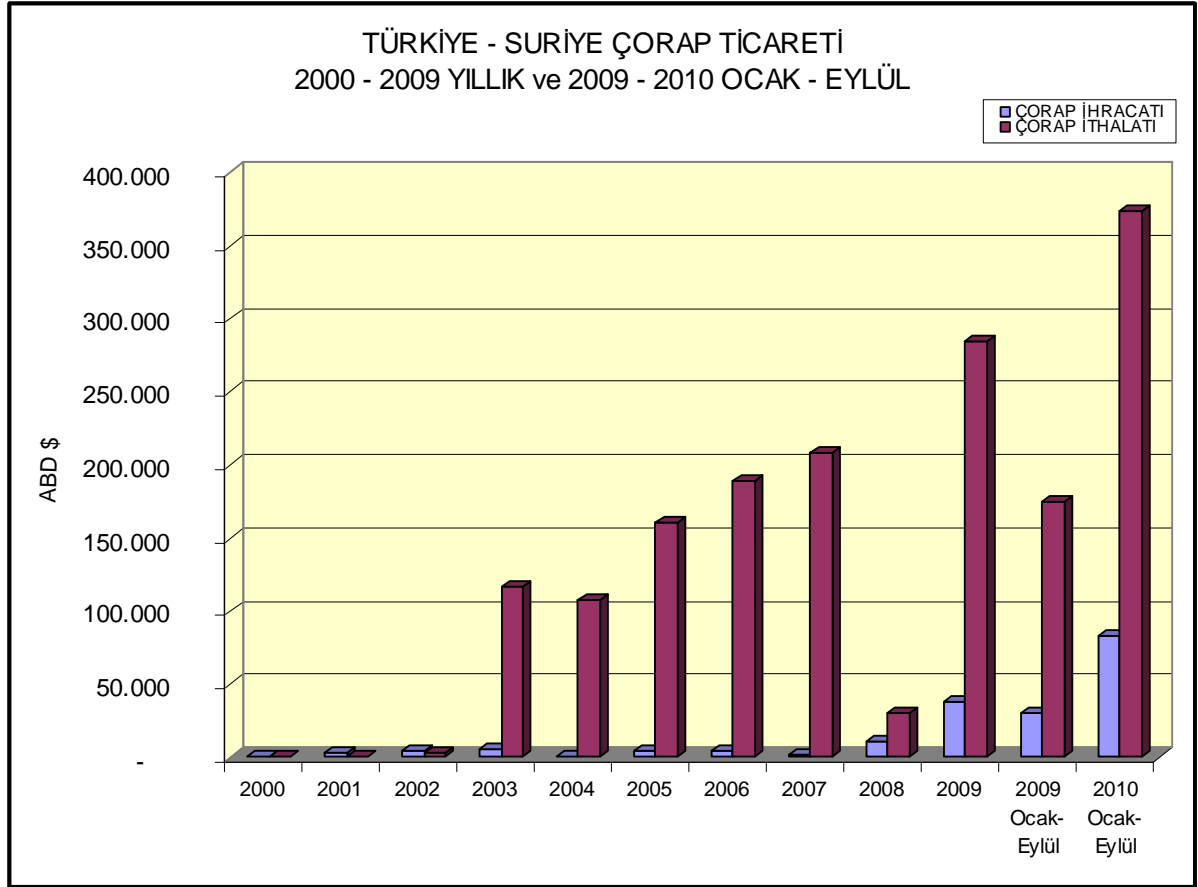
Türkiye ile Suriye arasındaki hazır giyim ve konfeksiyon ticareti Türkiye lehine gelişim göstermekle birlikte, Türkiye açısından genel anlamda örme konfeksiyon ihracatında en önemli ürün gruplarından biri olan 61 15 GTİP başlıklı örme çorapların ticaretinde Suriye lehine gelişim gözlenmektedir. 2001 yılında sadece 3.630 dolarlık çorap ihraç edilen Suriye'ye, 2009 yılında 38,1 bin dolarlık çorap ihraç edilmiş, 2010 yılının Ocak-Eylül döneminde ise 82,6 bin dolara çıkmıştır.

Diğer yandan Suriye'den çorap ithalatı 2002 yılında sadece 3.291 dolar değerinde iken, 2007 yılında 208,5 bin dolara yükselmiş, 2008 yılında 30,2 bin dolara ani bir düşüş olmuş ardından 2009'da, bir nevi kriz ortamında ithalat dokuza katlanarak 284,4 bin dolara yükselmiştir. 2010 yılının Ocak-Eylül dönemi itibarıyla Suriye'den çorap ithalatı 374,1 bin dolar olmuş ve ithalat ile ihracat arasındaki fark daha da açılmıştır.

2000 yılından 2010 yılının Eylül ayı sonuna kadar olan on yılı aşkın zaman zarfında Suriye ile Türkiye arasındaki çorap ticaretinin seyrini gösteren tablo ve grafik aşağıda verilmektedir.

TÜRKİYE - SURİYE ÇORAP TİCARETİ				
Birim: \$				
YILLAR	ÇORAP İHRACATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)	ÇORAP İTHALATI	YILLIK DEĞİŞİM (%)
2000	-	-	-	-
2001	3.630	-	-	-
2002	5.007	37,9	3.291	-
2003	5.145	2,8	117.347	3465,7
2004	305	-94,1	107.627	-8,3
2005	5.019	1545,6	160.245	48,9
2006	3.967	-21,0	189.482	18,2
2007	1.697	-57,2	208.543	10,1
2008	10.724	531,9	30.233	-85,5
2009	38.089	255,2	284.394	840,7
2009 Ocak-Eylül	29.851		174.475	
2010 Ocak-Eylül	82.613	176,8	374.056	114,4

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

Türkiye'den Suriye'ye en fazla ihraç edilen çoraplar 61 15 21 00 00 00 GTİP'li sentetik liflerden külotlu çorap ve taytlardır. Bu ürün grubunda ihracat 2009 yılının Ocak-Eylül dönemine kıyasla %23685 oranında artarak 134 dolardan 31.872 dolara yükselmiştir. Ürün grubunun toplam çorap ihracatında payı %39 düzeyindedir. İhracatta varis çorapları %21 pay ve 17,3 bin dolarlık ihracat değeri ile ikinci önemli ürün grubudur.

Türkiye'nin Suriye'den en fazla ithal ettiği çoraplar ise 61 15 95 00 00 00 GTİP'li pamuklu örme çoraplardır. 2010 Ocak-Eylül döneminde 180,4 bin dolarlık ithalat yapılmıştır ve toplam çorap ithalatının %48'ini bu gruptan ithalat oluşturmaktadır.

108,4 bin dolarlık ihracat değeri ile dokunabilir diğer maddelerden örme çoraplar ise ikinci önemli ürün grubudur ki, toplam ithalatta pay %29 oranındadır.

Aşağıdaki tablolarda Türkiye'den Suriye'ye ihraç edilen ve bu ülkeden ithal edilen çorap çeşitleri ile tekstil mamülleri ve dolar bazında ihracat değeri değişimleri yer almaktadır.

TÜRKİYE'DEN SURİYE'YE ÇORAP İHRACATI					
Birim:ABD \$					
GTİP	KAPSAM	2009 OCAK - EYLÜL	2010 OCAK - EYLÜL	2009 / 2010 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
611521000000	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; SENTETİK LİFLERDEN (TEK KAT DESİTEKS <67) (ÖRME)	134	31.872	23.685	39
611510100000	ÇORAP; DERECELİ OLARAK BASKI YAPAN SENTETİK LİFLERDEN VARİS ÇORAPLARI (ÖRME)	23.550	17.324	- 26	21
611530190000	ÇORAP; KADINLAR İÇİN UZUN ÇORAP; SENTETİK LİFLERDEN (TEK KATI <67 DESİTEKS) (ÖRME)	1.198	9.559	698	12
611530110000	ÇORAP; KADINLAR İÇİN DİZ ALTI ÇORAP; SENTETİK LİFLERDEN (TEK KATI <67 DESİTEKS) (	-	9.474	-	11
611595000000	ÇORAP; PAMUKTAN (ÖRME)	1.335	8.455	533	10
611529000012	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; PAMUKTAN (ÖRME)	819	4.482	447	5
611529000019	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; DOKUMAYA ELVERİŞLİ DİĞER MADDELERDEN (ÖRME)	457	655	43	1
611510900000	ÇORAP; DERECELİ OLARAK BASKI YAPAN DİĞER MADDELERDEN VARİS ÇORAPLARI (ÖRME)	-	402	-	0
611522000000	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; SENTETİK LİFLERDEN (TEK KAT DESİTEKS >67) (ÖRME)	1.062	390	- 63	0
611529000011	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR, SUNİ LİFLERDEN (ÖRME)	223	-	- 100	-
611596910000	ÇORAP; SENTETİK LİFLERDEN KADIN ÇORAPLARI (ÖRME)	421	-	- 100	-
611596990000	ÇORAP; SENTETİK LİFLERDEN DİĞER ÇORAPLAR (ÖRME)	652	-	- 100	-
ÇORAP İHRACATI TOPLAMI		29.851	82.613	177	100

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

TÜRKİYE'NİN SURİYE'DEN ÇORAP İTHALATI					
Birim:ADD \$					
GTİP	KAPSAM	2009 OCAK - EYLÜL	2010 OCAK - EYLÜL	2009 / 2010 DEĞİŞİM %	TOPLAMDA PAY %
611595000000	ÇORAP; PAMUKTAN (ÖRME)	169.162	180.352	7	48
611599000000	DİĞER ÇORAPLAR; DOKUNABİLİR DİĞER MADDEDEN (ÖRME)	1.923	108.378	5.536	29
611596990000	ÇORAP; SENTETİK LİFLERDEN DİĞER ÇORAPLAR (ÖRME)	-	72.821	-	19
611529000019	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; DOKUMAYA ELVERİŞLİ DİĞER MADDELERDEN (ÖRME)	-	10.385	-	3
611594000000	ÇORAP; YÜNDEN VEYA İNCE HAYVAN KILLARINDAN (ÖRME)	1.151	1.852	61	0
611530190000	ÇORAP; KADINLAR İÇİN UZUN ÇORAP; SENTETİK LİFLERDEN (TEK KATI <67 DESİTEKS) (ÖRME)	-	268	-	0
611521000000	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; SENTETİK LİFLERDEN (TEK KAT DESİTEKS <67) (ÖRME)	1.891	-	- 100	-
611529000012	ÇORAP, KÜLOTLU VE TAYTLAR; PAMUKTAN (ÖRME)	348	-	-	-
ÇORAP İTHALATI TOPLAMI		174.475	374.056	114	100

Kaynak DTM Bilgi Sistemi / Kasım 2010

V. YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ITC Trademap Uluslararası Ticaret Veri Bankası,
- Suriye Ülke Raporu, İGEME, 2010.
- Dış Ticaret Müsteşarlığı Bilgi Sistemi,
- CIA, *The World Factbook, Country Profiles, Syria.*

